

تصویر ڈاکٹر کیمبرن صاحب مرحوم سول سرجن فیض آباد

تصویر تاج الاطباء خلاصۃ الکما سیادت پناه شفاؤالدولہ حکیم سید افضل علی خان بہاؤدین چنگ

مصنف کتاب ہذا

For some time past I have been engaged with
Kunal Nathin Shaffa-ud-daulah Bahadur in
the compilation of a Grammar of the Practice of
Medicine. The circumstances under which the
work was begun and carried on are detailed
in the introduction to the book. It is his inten-
tion to publish it for the benefit and guidance of those
who professional brethren may wish to adopt the treat-
ment of disease as practised by Europeans in modern times.
The Grammar has been for the most part built on the
lines of *Magy ki Shukra Sudeek* (itself a compilation), a
Book in the hands of *Mooli Shikharis* - the order & nomenclature
(which has been followed as far as has been found
practicable).

A short account has been given of the structure
and functions of the various organs and also of the
changes of structure caused in them by disease in order
that the Engineer might be able to better to understand the
plans & aims of the treatment recommended.

I need hardly to say that I have found in the Kunal Nathin Shaffa-
ud-daulah a very earnest, assiduous, intelligent and able co-
operator with whom it has been indeed a pleasure to work.

Yyzabad
19 December 1877

Edw. J. Carnerton, M. D.
Civil Surgeon

ترجمہ سائنٹفک ڈاکٹر کمرن صاحب بہادر کے کتاب جامع شفا

تھوڑے عرصہ سے میں نواب حکیم شفاء الدولہ بہادر کے ساتھ ایک کتاب دستور العلاج کی تالیف میں مشغول رہا ہوں۔ نواب صاحب موصوف کی کتاب کے دیباچہ میں کیفیت آغاز تصنیف کتاب کی درج ہے۔ میں یقین کرتا ہوں کہ نواب صاحب کا ارادہ اس کتاب کے شائع کرنے کا واسطے فائدہ و ہدایت اُن ہم پیشہ بھائیوں کے ہے جو کہ اُس طریقہ علاج امراض کو اختیار کرنا چاہتے ہیں جس کا زمانہ حال اہالیانِ یورپ میں رواج ہے۔ یہ کتاب زیادہ تر شرح موجز سدیدی کی ترتیب پر لکھی گئی ہے جو خود ایک عمدہ کتاب ہے اور اکثر حکیموں کے ہاتھ میں رہا کرتی ہے تاکہ دریافت کنندہ کی سمجھ میں عملاً مجوزہ کی تدابیر و تالیف آسانی سے آسکیں۔

مجھ کو یہ کہنے کی ضرورت نہیں ہے کہ میں نے نواب حکیم شفاء الدولہ کو ایک نہایت مستعد و مخنتی فہمیدہ اور لائق مددگار پایا جس کے ساتھ کام کرنا درحقیقت باعث خوشی کا تھا۔

اس کتاب میں تھوڑی تفصیل علم تشریح و بیان کار خاص امراض و نیز تدبیر تبدیلی مزاج جو سبب امراض کے ہو جاتا ہے لکھی گئی ہے۔

دستخط
بے۔ کمرن۔ ایم۔ ڈی۔ سول سسرمن
فیض آباد۔ ۱۹۔ دسمبر ۱۹۴۶ ع

فهرست اسامی انگریزی و عربی کتاب فاضل و جامعہ ہند

امراض اس	
اسماے امراض عربی فارسی	اسماے امراض انگریزی و بنگالی
صدرع و درد سر	Headache
سرسام و درد دماغ	Cerebral Meningitis
دوار و دوران سر	Vertigo
شبات و خواب ثقیل	Coma
سہر و بچہ الی	Insomnia, Sleeplessness, Inanimitas
سبک د فراموشی	Dementia
الینولیا	Melancholia
مانیا و جنون سہمی	Mania
الینولیا ای مرانی	Hypochondriasis
کابوس	Nightmare
ہذیان و بچودی	Delirium Tremens
صع	Epilepsy
تکلیف	Apoplexy
صع	
عشق	
سکتہ	
نالج و اسکر خاہم موی	Apoplexy
فالج نصف بدن	Paralysis
نالج اسربی	Hemiplegia
استرخانی و گشت ست کرد کبر کتاب میشود	Lead Polony
تفنج	Lead Polony
تفنج عارک از اذیت گرمی آفتاب پیدا شود	Convulsion
	Heat apoplexy or Sun-stroke

بیشتر ایک
 سرتی بڑھو میں راجیش
 وزنی گوا
 ساقم نوٹس
 وکیت ٹنس وینک پین تن وان ٹونینا
 وخی متشیا
 سینک کو لیب
 مینیا
 ای ٹو کت ای رائی آکس
 قیٹ مینر
 ڈیلیریم ٹریمنس
 ایپلیسی
 ایپوپلکسی
 ہزال آکس
 ہی ملی جیا
 لڈیا لیری
 کان و لشن
 ہیٹ اپوپلکسی و کاپی سن زٹر و گک بند

اسما سے امراض لغت انگریزی بخلاف فارسی	اسما سے امراض لغت انگریزی بخلاف فارسی	اسما سے امراض لغت عربی و فارسی
<i>Myeterical convolution</i> <i>Chorea</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است تشنج خاص کہ در یک عضو یا در یک جانب گزیرنا بدن اقتدایا ہر دو جانب۔	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است تشنج خاص کہ در یک عضو یا در یک جانب گزیرنا بدن اقتدایا ہر دو جانب۔
<i>Catalepsy</i> <i>Hydrophobia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است تشنج خاص کہ در یک عضو یا در یک جانب گزیرنا بدن اقتدایا ہر دو جانب۔	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است تشنج خاص کہ در یک عضو یا در یک جانب گزیرنا بدن اقتدایا ہر دو جانب۔
<i>Tetanus</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Tremor</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Paralysis agitans or Shaking Palsy</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Unosthesia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Facial paralysis</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Synclonic or choreic</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Colic</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Hemiparesis</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Neuralgia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
فی امراض العین		
<i>Eye Disease</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Pustular ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Purulent ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Strumous ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Gonorrhoeal ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Débruitic ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است
<i>Granular ophthalmia</i>	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است	تشنج کہ تشنگت ہم بولنی اختناق ہم است

اسماء امراض بلنت عربی و فارسی	اسماء امراض بلنت انگریزی خط فارسی	اسماء امراض بلنت انگریزی بخط انگریزی
مغز و ناخنه شی سفید رنگ مثل شرم یا موم که بر روی چشم پدید آید و گویا بیمبرن چشم پیدا میشود	پیشانی چشم پیشانی چشم	<i>Pterygium</i> <i>Pinguedula</i>
مغز	انگلی مغز در کان جنگ ناموا	<i>Mucosus conjunctivitis</i>
انتفاخ العین و او دیای عین	انگلی مغز	<i>Chemois</i>
ورم قرنیه	کازنی انجین و انقل منجین آن کازنی	<i>Corneitis</i>
دقل قرنیه	انجین کازنی و منجین کازنی	<i>Corneitis suppuration</i>
جراحت القرنیه و زخم قرنیه	انجین کازنی	<i>Ulcer of cornea</i>
بل	پیشانی	<i>Pannus</i>
بیا من العین و سفیدی قرنیه	پیشانی و کولونا	<i>Leucoma</i>
نتو القرنیه	انجین کازنی	<i>Staphylococci cornea</i>
ورم المنتقمه	انجین کازنی	<i>Scleratitis</i>
ورم عتشی سیاه که زیر ملتحمه است	کولونا انجین کازنی	<i>Choroiditis</i>
ورم عنبیه	انجین کازنی	<i>Iritis</i>
اتساع ثقبه عنبیه	انجین کازنی	<i>Madarosis</i>
ضیق ثقبه عنبیه	انجین کازنی	<i>Miosis</i>
اجتماع الدم فی الطبقة الصلیبیه	انجین کازنی	<i>Hyperemia of Retina</i>
ورم صلیبیه که عتشی لوزی است	انجین کازنی	<i>Retinitis</i>
صیفت البصر و کورت العین	انجین کازنی	<i>Anisocoria</i>
ورم چشم که در آن مردمک چشم بزرگتر است	انجین کازنی	<i>Glaucoma</i>
بیمبرن پیدا میشود	انجین کازنی	<i>Dropsy of aqueous humor</i>
استسقای رطوبت بیضیه	انجین کازنی	<i>Dropsy of vitreous</i>
استسقای رطوبت زجاجیه	انجین کازنی	<i>Opacity of vitreous humor</i>
نقد زجاجیه	انجین کازنی	<i>Muscae Volitantes</i>
طیران گس پیش چشم	انجین کازنی	<i>Muscae Volitantes</i>

اسامی امراض بخت انگریزی	اسامی امراض بخت انگریزی بخت فارسی	اسامی امراض بخت عربی و فارسی
<i>Dislocation of lens</i>	دیس لکیشن آف لنش	انفصال و طوبت جلیدی
<i>Cataract</i>	کاتارکت	نزول الماء
<i>Suppurative chronic</i>	سپری چیکل و مثال میا و فیکشن مثال	مستوم شدن چشم از فساد و ورم چشم دیگر
<i>Pan ophthalmia</i>	پین آف مثال میسین	ورم همه اعضا چشم
<i>Diplopia</i>	دو آئی پلوسینسا	جول
<i>Night blindness</i>	ناکث پلائیو لنش	عشا و شبکوری
<i>Day blindness</i>	دنی بلائیو لنش	بهر روز کوری
<i>Albinism</i>	البنیو	خفش
<i>Snow blindness</i>	اسنو بلائیو لنش	قور و ضعف بصر که از دیدن برف و برق رخ شده پیدا میشود
<i>Photophobia</i>	فوتوفوبیا	دوباب البصر فی المطامیر یعنی زایل شدن
<i>The accommodation of the eye</i>	کوتاه نظری که همراه آن رانی و مرئی را	بصر از ماندن در تاریکی
<i>Myopia</i>	مایوپیا	سل العین
<i>Hypermetropia</i>	هایپرمیوپیا	بعض العین للشعاع
<i>Presbyopia</i>	پرسیپیوپیا	کیفیت الابصار
<i>Astigmatism</i>	استیگمات ایزم	کوتاه نظری که همراه آن رانی و مرئی را
<i>Asthenopia</i>	استین اویپیا	قریب چشم آورده بیندلی من القوی لایر
<i>Diseases of Orbit</i>	در امراض خانه چشم که آنرا بخت انگریزی اریث گویند	رای من البعد و لایر من القریب
<i>Orbit Inflammation</i>	اریث اوفتالمیتیس	یرای من البعد و لایر من القریب
<i>Proptosis oculi</i>	پروپتوز اکیولای	رویت الاشیاء غیر حجاب
		ضعف چشم که از آن بصرتت ضعیف شود

اساساً امراض طبی انگریزی و عربی و فارسی	اساساً امراض طبی انگریزی و عربی و فارسی	اساساً امراض طبی عربی و فارسی
<i>Arumosis</i>	ارگانی موزید	انفصال الجفن
<i>Adama</i>	اداما	ورم مائی جنس
<i>Ulceration eyelid</i>	الیهیرشین آیسکله	قرح الجفن
<i>Tumour eyelid</i>	چومر آف آیسکله	سلع الجفن
<i>Paralysis of eyelids</i>	پارالیز آف آیسکله	استرخار الجفن
<i>Blepharospasmus</i>	بلیفروسپاسم	تشنج عضلات جفن
<i>Ophthalmia Serici</i>	آف کال سیریکس آف کال سیریکس	ورم اهداب
<i>Hardcolum</i>	هاردنی اڈلس	شعیر
<i>Anglo Blepharu</i>	انگلو بلیفرون	التصاق الجفین
<i>Meaderosis</i>	مادار موزید	انتشار الاهداب
<i>Triasis</i>	تریالی ایزید	قل الاغیان
<i>Trichiasis</i>	تریکانی ایزید	شعر منقلب وزائد
<i>Entropium</i>	ان ٹروپون	منقلب شدن کناره جفن بسوی داخل
<i>Ectropium</i>	اک ٹروپون	انقلاب الجفن الی الخارج
<i>Lachrymal system</i>	در امراض آلات تولد اشک که آنرا لاک زیمی کن سنتیم گویند	
<i>Dacryoadenitis</i>	دکری آدن آدنیس	ورم غده مولد اشک
<i>Hypertrophy lachrymal gland</i>	هایپرتروفی لاکریمال گلاند	زیاده شدن مقدار غده مولد اشک
<i>Inflam. granacula lachrymalis</i>	انفلامیشن گرانولاکریمال	ورم موی چشم که محل اجتماع آب چشم است
<i>Meccoele</i>	میوکوسیت	ورم مزمن موی چشم
<i>Epiphora</i>	اپفورا	سیلان اشک
<i>Diseases of the ear</i>	در امراض آذن یعنی گوش	
<i>Otitis</i>	اوتیت اوجیا	وج الاذن درد گوش
<i>Deafness</i>	دیفنس	بطالان اسمع و طرش
<i>Noises</i>	نایزید	طنین و دوی

اسما سے امراض انگریزی بخط انگریزی۔	اسما سے امراض انگریزی بخط فارسی	اسما سے امراض لغت عربی و فارسی
<p>Haemorrhage Rheumatic Inflammation Irritation Intelligence of hearing Pressure behind the lobe of the ear Diseases of the nose Loss of smell Fetid smell Dryness of nasal mucous membrane Nerves of nose Polypus Fistula</p>	<p>ہمیسوج رہوماتیک انفلمیشن اؤٹ روٹاٹیکا ان ٹولنس آف ہیئرنگ ان ٹولنس آف ہیئرنگ</p>	<p>انفجار الدم من الاذن الاصراع التي تحدث في اصل الاذن عكة الاذن هرب الاذن من الاصوات تسلخ الاذن</p>
<p>Diseases of the gums, tooth & lips Loose tooth Growth of teeth Irritation in tooth Bleeding gum Spongy gum Tooth ache Loose tooth.</p>	<p>در امراض الفم یعنی بینی آن اوزیرینا فیڈر اسٹیل السر آف ٹوٹھ اپس ٹاٹھ سٹس پینچوان اپ ٹوٹھ پالی اپس وڈ سٹس ٹیئر ای</p>	<p>نقصان اشم و بطلانها ادراک الروائح الحفنة حفات الفم قروح الالف رعات بشره خاص کہ در اعلى او باطن بینی در ملک پینچوان بجکالہ پیشود۔ بشره خاص کہ بر ظاہر بینی در بیجا و سندن پیشود زیادہ شدن گوشت بینی قریب اریبہ پواسیر الالف ویدان الالف</p>
<p>Diseases of the gums, tooth & lips Loose tooth Growth of teeth Irritation in tooth Bleeding gum Spongy gum Tooth ache Loose tooth.</p>	<p>در امراض لثہ و اسنان و لبین ٹوٹھ ٹوٹھ گراڈی ٹوٹھ آف ٹیٹھ لڈرینی ٹیٹھ ان ٹوٹھ پلیڈر ٹوٹھ ٹوٹھ ٹوٹھ گیر ٹوٹھ</p>	<p>ضعف الاسنان صریر الاسنان نرس الاسنان لثہ دامیہ استرخاس لثہ وجع الاسنان تغیر لون اسنان</p>

اسما سے اور افسانہ انگریزی پنجا قاری سے	اسما سے اور افسانہ انگریزی پنجا قاری سے	اسما سے اور افسانہ عربی و فارسی سے
<p>Bad smell from mouth Stomatitis Roughness of the tooth Pygalism Gissure in the lip Inflammation of lip Paratitus or Gummis Diseases of tongue Ulcers tongue Dryness of the tongue Lority of tongue Weakness of the tongue Heavyness of the tongue Glossitis & Hypertrophy of tongue Kantela Stomus Wart Gumma Cancer of the tongue</p>	<p>بیلی اسلم ذرا م موٹھ استوما ٹائٹیس و افسانہ رفسین آف ٹوٹھ پھی افرم ڈیسٹری ان لپ انفل میشن پاروٹائٹس و گمیس</p>	<p>بخرو بوسے زبان فلساخ الاطفال ذباب مار الاسنان سبلان لعاب از دہن تشفق اشفتہ ورم اشفتہ ورم غدہ مولد ز صابن گچ شوق ذوق</p>
در امراض لسان		
<p>Ulcers tongue Dryness of the tongue Lority of tongue Weakness of the tongue Heavyness of the tongue Glossitis & Hypertrophy of tongue Kantela Stomus Wart Gumma Cancer of the tongue</p>	<p>اکڑہ آف ٹنگ ڈیرائی ٹین آف ٹنگ لاگیزی آف ٹنگ وکیٹیس آف ٹنگ ہیوی بیٹن آف ٹنگ گلاس ایٹریٹس ہائی پرٹروپی آف ٹنگ زان پولا نیوس وارٹ گوما کنسر آف ٹنگ</p>	<p>شقوق لسان جفاف لسان استرخار اللسان الغیبی اذا ابطی کلامہ ثقل لسان عظم لسان ضعف اللسان واخ سیاہ زبان برآمدگی ہاکہ مشابہ پوسہ بر زبان افسانہ مسکہ بر زبان افسانہ ہیطان اللسان</p>
در امراض حلق		
<p>Diseases of the throat Tonsillitis Elongated of uvula Goitre Biggoitre</p>	<p>ٹانسل ایٹریٹس ایلانگٹڈ آف اویولا گوتیر بگ گوتیر</p>	<p>خاق استرخار لہات ورم غدہ ای حلق و گینگ قسم گینگ خاص کہ دران چہان مریض بازمیشور</p>

اسماء امراض انگریزی	اسماء امراض انگریزی بحرف فارسی	اسماء امراض عربی و فارسی
<i>Diseases of the air tube & lungs</i>		
<i>Difficulty in breathing</i>		ضیق النفس
<i>Asthma</i>	آسٹھما	ربو
<i>Bronchitis</i>	برونکائٹس	سعال و ورم قصبہ
<i>Pneumonia</i>	پنیومونیا	ذات الریه و ورم شش
<i>Pleurisy Pleurisy</i>	پلیورائٹس	ذات الجنب و ورم پلو
<i>Emphysema</i>	ایمفیزیما	بند شدن ہوا در بدن
<i>Phthisis</i>	تھالیسیس	سل
<i>Foreign body in the air tube</i>		مایدخل فی القصبة من الاجسام الخارجة
<i>Aphonia</i>	افونیا	کسبۃ الصوت
<i>Cough</i>	کاف	سرف
<i>Hemoptysis</i>	ہیماتائیسس	تفت الدم
<i>Leeches in the throat</i>	لیچز ان تھروٹ	فی الحلق ناشب فی الحلق
<i>Fish bones in the throat</i>	فیش بون ان تھروٹ	فی اللقمة والشوکتہ التي تنبت بالحلق
<i>Treatment for drowning</i>		فی تدبیر من غرق فی الماء
<i>Tubercle in the lungs</i>	ٹوبرکل ان لنگس	تھور ریہ
<i>Edema of the lungs</i>	ایڈیما آف لنگس	اتجماع المائے الریه
<i>Inflammation & ulceration of lungs</i>	انفلیمیشن و ایلیریشن لنگس	ورم و جراثیم قصبہ
<i>Suppuration of lungs</i>	سپوریشن آف لنگس	تجمع و مدہ کہ در رہ افتد
<i>Hydrothorax</i>	ہائیڈرو تھوراکس	تجمع شدن آب ز غشای پلورا
<i>Empyema</i>	ایمپائیما	پیداشدن ریم در غشای آبدار پلو
<i>Pneumothorax</i>	پنیومو تھوراکس	داخل شدن ہوا در فضا سے صدر
<i>Pleurisy</i>	پلورسی	ذات الصدر
<i>Pleurodynea</i>	پلورائیڈینا	جمود الصدر

اسما سے امراض انگریزی بخلا انگریزی سے	اسما سے امراض بلنت انگریزی بخلا فارسی سے	اسما سے امراض بلنت عربی و فارسی سے
<i>Diseases of the Heart</i>	در امراض قلب	
<i>Pericarditis</i>	پیری کارڈیٹس	درم غشا سے القلب
<i>Carditis</i>	کارڈیٹس	درم لم قلب
<i>Endocarditis</i>	انڈو کارڈیٹس	درم غشا سے داخلی قلب
<i>Hypertrophy of the heart</i>	ہائپرٹروفی آف ہارٹ	زیادہ شدن گوشت قلب
<i>Dilatation</i>	ڈیلٹیشن	وسیع شدن بطن و اعرقین شدن بوارطی آن
<i>Atrophy</i>	آٹروفی	ضعف القلب کہ کم شدن مقدار دل است
<i>Thickening of Endo cardium</i>	تھیکنگ آف اندو کارڈیم	ملا بہ و غلظت آغشہ داخلی قلب
<i>Fatty Degeneration of Heart</i>	فٹی ڈیجنریشن آف ہارٹ	تولد شحم کثیر در قلب
<i>Cyanosis</i>	سائبرین	نیلگون شدن رنگ بدن بسبب نہ بند شدن نازبیں سر او بلیس
<i>Angina pectoris</i>	انجینا پیکٹورس	وجع القلب
<i>Failure of heart's action</i>	فیلچر آف ہارٹس ایکشن	نقصان فعل قلب
<i>Syncope</i>	سینکوپ	غشی
<i>Diseases of blood vessels</i>	در مرض شریان	
<i>Aneurism</i>	انوریسم	شکافہ شدن غشای اندونی شریان و حج زینور زومر
<i>Diseases of the chest</i>	در امراض ثنی کہ آنرا بلنت انگریزی مای گویند	
<i>Neuralgia</i>	نورالجیا مای	وجع الثدی
<i>Tumour Mammary</i>	ٹومور مامری	عقدۃ الثدی
<i>Inflammation Nipples</i>	انفلیمیشن نیپلز	درم علمہ ثدی
<i>Inefficient discharge of milk</i>	انفیلینٹ ڈسچارج آف میلک	قلب لبن
<i>Diseases of Occipitagus</i>	در امراض معدومری	
<i>Inflammation of occipitagus</i>	انفلیمیشن اسیپٹاگوس	درم مری سردہ
<i>Ulceration of occipitagus</i>	آلسریشن اسیپٹاگوس	زخم سردہ

اسماء امراض انگریزی کے لفظ انگریزی سے	اسماء امراض غنبت انگریزی بظفار سے	اسماء امراض غنبت عربی و فارسی سے
<i>Tumour of oesophagus</i>	چومڑا ت اسیا فائیکس	ڈنقل مر سے
<i>Dysphagea</i>	ڈس فاجیا	ضیق سبلع
<i>Gastritis</i>	گاسٹرائٹس	ورم معدہ
<i>Gastric ulcer</i>	گاسٹریک ایلر	جراثم معدہ
<i>Cancer gastric</i>	کینسر گاسٹریک	سرطان معدہ سے
<i>Gastro Enteritis</i>	گاسٹرو انٹرایٹس	ورم کس پیرن معانکہ نامیوس پیر اسماریوہ
<i>Dyspepsia</i>	ڈس پیسیا	بہ ہضمی معدی
<i>Gastralgia</i>	گاسٹرالجیا	وجع المسدہ
<i>Anorexia</i>	انوریکسیا	نقصان شہوت طعام
<i>Good appetite</i>	بینا ایتھیت	فنا و شہوت طعام
<i>Canine appetite</i>	کونینا و کائین ایتھیت	شہوت کلیدیہ
<i>Varicious appetite</i>	قسی از الوور کینیا	جوع البقری
<i>Sticups</i>	کٹ کٹ و کٹ کٹ	فواق
<i>Vometic</i>	ونم ایتھیت	تے
<i>Haemoptysis</i>	ہیماتھیم ایتھیت	فی الدم
<i>Tympanitis</i>	ٹیمپان ایتھیت	نفخہ شکم
<i>Pyrosis</i>	پائری روروز	سوزش معدہ کہ بان میلان لعاب دہن باشد
<i>Diseases of the liver</i>		در امراض کبد کاز الیورگیند
<i>Hepatitis</i>	ہپاٹائٹس	ورم جگر حاد
<i>Hepatic abscess</i>	ہپاٹک ایتھیت	ویڈ کبہ
<i>Hepatitis chronic</i>	ہپاٹائٹس کرونیک	ورم مزمن کبہ
<i>Hypertrophy of liver</i>	ہائپرٹروفی آف لیور	عظم کبہ
<i>Serosis</i>	سروز	ضغیر کبہ
<i>Hydatid</i>	ہڈائڈ	تولد ویدان و خولچہ پز آب و کبہ
<i>Cancer of liver</i>	کینسر آف لیور	سرطان کبہ

اسمای امراض انگریزی	اسمای امراض انگریزی بخط فارسی	اسمای امراض مختلفه و فارسی
<p>Want of secretion of Bile Excessive secretion of Bile Jaundice Black jaundice</p>	<p>جان دهن بلیک جانڈیس</p>	<p>ضعف کبد و کم پیدا کردن صفرا از خون زیاده شدن غلظت کبد یعنی زیاد پیدا کردن صفرا یرقان حوزر و شدن بدن یرقان سبزی یعنی سیاه شدن بدن</p>
<p>Diseases of spleen</p>	<p>در امراض طحال که آنرا اسپلین گویند</p>	
<p>Splenitis</p>	<p>اسپلین ایٹیس</p>	<p>ورم طحال</p>
<p>Diseases of Pancreas & Intestine</p>	<p>در امراض کلبه و امعاء</p>	
<p>Inflammation of Pancreas Cancer of Pancreas</p>	<p>انفلیشن آف پنکراس کنسر آف پنکراس</p>	<p>ورم کلبه شرطان کلبه</p>
<p>Enteritis Congestion of bowels</p>	<p>انفلیشن میوس ممبرن امعاء کنجسشن آف باؤولس</p>	<p>ورم طبقه داخلی امعاء ورم نفس امعاء در بعضی مواضع افتد</p>
<p>Colitis</p>	<p>پیریٹیت آف کولیتس</p>	<p>ورم قولون که در محل اتصال آن به صغیر پیشود</p>
<p>Diarrhoea</p>	<p>ڈیاریا</p>	<p>اسهال</p>
<p>Constipation</p>	<p>کانستپیشن</p>	<p>قبنش شکم</p>
<p>Colic</p>	<p>کالیک</p>	<p>قولنج</p>
<p>Worms</p>	<p>اسکریمن تینبر کازیدوس</p>	<p>دیوان و کرم شکم</p>
<p>Cholera</p>	<p>کالرا</p>	<p>پهضه و بانی</p>
<p>Typhus Mesenterica</p>	<p>تایفوس مینتریکا</p>	<p>ورم غده های مینتری</p>
<p>Peritonitis</p>	<p>پیریٹون ایٹیس</p>	<p>ورم غشایه آبیار شکم</p>
<p>Ascitis</p>	<p>اسکیٹیس و اسیتیس</p>	<p>اسیتقا</p>
<p>Disease of the anus</p>	<p>در امراض مقعد که آنرا اینس گویند</p>	
<p>Fissure & ulcer of the anus</p>	<p>فتقرا و آلسر</p>	<p>شقاق میوس ممبرن مقعد</p>
<p>Pilon abscess</p>	<p>پیلونک ایٹیس</p>	<p>دبیله مقعد</p>
<p>Fistula in ano</p>	<p>فتقن چولاران اینو</p>	<p>لوا میر</p>
<p>Relaxation of anus</p>	<p>رلکشن آف اینس</p>	<p>استرناسه مقعد</p>
<p>Prolapsus ani</p>	<p>پرولاپسوس اینس</p>	<p>خسرون مقعد</p>

اسما سے امراض انگریزی سے بخط انگریزی سے	اسما سے امراض انگریزی سے	اسما سے امراض طبیہ عربی و فارسی سے
<p><i>Stiches in anus</i> <i>Haemorrhoids</i> <i>Dysentery</i></p>	<p>مخزنتہ آنت ہیموئیدز ڈسینٹری</p>	<p>سجکۃ المقعد بواسیر زحیر</p>
<p><i>Diseases of kidney</i></p>	<p>در امراض گردہ کہ آنرا کہانی گویند</p>	
<p><i>Nephritis</i> <i>Chronic Nephritis</i> <i>Albuminuria</i> <i>Calculus and Gravel</i> <i>Chylaria</i> <i>Suppression of urine</i> <i>Haematuria</i> <i>Diabetes</i> <i>Renal Fistula</i> <i>Stichings in Kidney</i> <i>Nephralgia</i> <i>Diseases of Supra Renal Glands</i></p>	<p>نفریتیں کرونک نفریتیں آلبومینوریا کالکولس و گراول کیلوریا سب پریشن آف یورائن ہیماچوریا ڈیا بیٹیس رینل فیسٹولا سٹیکنگس آف کیڈنی نفرال جیا سوپر آرینل گانڈز</p>	<p>درم ماد گردہ درم مزمن گردہ آدن سفیدہ و بول حصاة الکلبہ بول لہنی کم پانہ پیداشدن بول در گردہ بول الدم ڈیا بیٹیس ناصورا الکلبہ جب الکلبہ وجع الکلبہ درم کلاہ گردہ</p>
<p><i>Diseases of bladder</i></p>	<p>در امراض مثانہ کہ با انگریزی بلادر گویند</p>	
<p><i>Cystitis</i> <i>Calculus + gravel cystitis</i> <i>Retention of urine</i> <i>Incontinence of urine</i> <i>Dysuria</i> <i>Pain in bladder</i> <i>Dysuria</i> <i>Coagulation of blood in bladder</i></p>	<p>سیتائٹس کالکولس گراول سیتائٹس ریٹینشن آف یورائن ان کانٹیننس آف یورائن ڈس یوریا پین ان بلاڈر ڈس یوریا کوآجولیشن آف بلڈ ان بلاڈر</p>	<p>درم مثانہ رگب و سنگ مثانہ اعتباس بول سلس البول و البول فی الفراش حرقۃ البول وجع المثانہ تقطیر البول جمود الدم فی المثانہ</p>

اسما سے امراض باہت انگریزی و عربی	اسما سے امراض باہت انگریزی و فارسی	اسما سے امراض باہت عربی و فارسی
<p>Displacement of Bladder. Hind in Bladder Prostatitis Urethritis Gonorrhoea Diseases of male organ Semem</p>	<p>ڈس پلاٹمنٹ آف بلاڈر ہینڈ ان بلاڈر پروستائٹس یوریتھائٹس گنورریا</p>	<p>خلع المثانہ ریح المثانہ ورم خذہ ہائے عنق مثانہ ورم نیوکس میبرن مجری بول فرج مجری بول و سوزاک</p>
<p>Diseases of male organ Semem</p>	<p>در امراض مخصوصہ رجال</p>	
<p>Advantage and disadvantage of erection Intrusion of testes Neuralgia of testes Orchitis Abscess of Testis Atrophy of testes Hypertrophy of testes Hydrocele</p>	<p>بیہوشی زمان زرخش آن ٹیسٹس نورالجیا آف ٹیسٹس اورکائٹس آبسس آف ٹیسٹس آٹروفی آف ٹیسٹس ہائپرٹروفی آف ٹیسٹس ہائیڈروسکیل</p>	<p>بیان حقیقت منی منافع و مضار جماع عدم نزول البیضہ فی الکلیہ وجع الاٹھینین اورام الاٹھینین وسیلہ اٹھینین صغر البیضتین عظم الاٹھینین عظم اٹھینین کہ بسبب جماع آب در غشائے بیضہ باشد</p>
<p>Haematocoele Varicocele Spermatorrhoea Impotence</p>	<p>ہیماٹوسکیل وریکی کوسکیل اسپرماتورریا ایمپوٹنس</p>	<p>مجمع شدن خون در بیضہ وسیع شدن ورید جبل الاٹھینین سیلان و جریان منی قلت شہوت باہ</p>
<p>Treatment of excessive intercourse</p>	<p>x</p>	<p>تدبیر مستکثر جماع</p>
<p>Phimosis</p>	<p>فی موزوز</p>	<p>صغر غلفہ و ضیق ثقبہ آن</p>
<p>Paraphimosis</p>	<p>پارافیموزوز</p>	<p>تنگ شدن غلفہ بعد از انقباض</p>
<p>Balanitis</p>	<p>بالانائٹس</p>	<p>ورم نیوکس میبرن اندرون غلفہ بالان</p>
<p>Weakness of sexual power</p>	<p>ویکیٹنس آف</p>	<p>انقصان باہ</p>

اسماے امراض انگریزی بخط انگریزی سے	اسماے امراض انگریزی بخط فارسی سے	اسماے امراض طبی و فارسی سے
<i>Nocturnal Emission</i> <i>Hostly discharge of Semen</i> <i>Priapism</i>	ناک تر لہی میٹھن ڈوئیٹ ڈریم پہنسی ڈس چارج آف سمن پریاپیزم	کثرت احتلام سخت انزال کثرت انطاق
<i>Diseases of Women</i>	در امراض مختلفہ لہ ان	
<i>Menstruation</i>	سینس ٹرو ایشن	بیان بیریان جنس
<i>Disorders natural</i>	پرورٹین ولو	جلد و خارش نسج
<i>Valvitis</i>	لوکوٹینس	ورم تب زفسرج
<i>Imperforate</i>	رہتر فرنی ہائی من	معدوم شدن قنبر فرج بسبب تنگی پردہ بخت
<i>Vaginitis</i>	وینٹینس	ورم میوکس میبرن و مینہ
<i>Leucorrhoea</i>	لوکووریا	سیلان رطوبت سفید از فرج
<i>Uteris catarrh or Metritis</i>	یوٹیرس کٹاز	ورم میوکس میبرن رحم
<i>Acetritis</i>	میٹر آیشن	ورم جرم رحم
<i>Ulcer of the uterus</i>	السر آف یوٹیرس	جراحت و زخم رحم
<i>Ovaritis</i>	اوواریٹس	ورم بیضین زن
<i>Ovarian Tumour</i>	اووورین ٹیورم	مجموع شدن آب در خصیہ زنان
<i>Pubic Peritonitis</i>	پلوک پری ٹون ایٹس	ورم خناسے آبدار
<i>Amenorrhoea</i>	امنوریا	استباس جنس
<i>Dysmenorrhoea</i>	ڈس منوریا	عسر دور جنس
<i>Haematocoele</i>	ہیماٹوکولیسٹ	سلع دموی خانہ
<i>Menorrhagia</i>	مینوراجیا و مینوراجیا	افراط سیلان طمث
<i>Discharges</i>	ڈس چارجس	بدبو سے رطوبات رحم
<i>Rudent ulcer</i>	روڈنٹ السر	آکلہ رسم
<i>Stings of uterus</i>	اسٹنگس آف یوٹیرس	مکناہ الرحم
<i>Excision of clitoris</i>	ایکسشن آف	قریبیہ من نانی بتادہ شدن نظرہ
<i>Inversion of uterus.</i>	انورکشن آف یوٹیرس	انقلاب الرحم

اسامی امراض جنین فارسی و عربی و انگلیسی	اسامی امراض جنین انگلیسی و فرانسوی	اسامی امراض جنین عربی و فارسی
<p><i>Prolapsis of uterus</i> <i>Retroversion of uterus</i> <i>Antroflexion</i> <i>Cancer of uterus</i> <i>Papilloma in uterus</i> <i>Gasous distention of uterus</i> <i>Fantum Tumour</i> <i>Hysteria</i> <i>Menorrhoea</i></p>	<p>پرولابنس ریترت رتورژنشن دانت و رشن ریترت رتوفلکشن کیستسر یوٹرس پاپیلیس آف یوٹرس گیسرین دین تینشن آف یوٹرس فانم تومور هیستریا منورنیا</p>	<p>تتو و خسر و ج رحم میلان و تگون شدن رحم اعوجاج رحم سرطان الرحم بواسیر الرحم نفخه رحم ریاح الرحم اختناق الرحم سوزاک زنان</p>
<p><i>Physiology of Embryo</i> <i>Symptoms of Pregnancy</i> <i>Duration of Pregnancy</i> <i>Diseases & Treatment of Pregnancy</i> <i>Labour</i> <i>Sterility</i> <i>Twin Pregnancy</i> <i>Signs of Labour</i> <i>Parturition</i> <i>Difficult Labour</i> <i>Cross Birth</i> <i>Diseases of Puerperal state</i> <i>Hæmorrhage of Parturition</i> <i>Phlegmasia Dolens</i> <i>Puerperal Metritis</i> <i>Abortion</i></p>	<p>در بیان کیفیت تکون جنین سیمپتومس آف پرگننسی دوو ریشن آف پرگننسی لیبر استرالی تووان پرگننسی ساینس آف لیبر پرتوریشن دوفی گلت لیبر کراس برت دیزیزس آف پرتوریشن همیورج آف پرتوریشن فلگمسیز یاد و کلس پیو آف پرتوریشن ابریشن</p>	<p>در علامات حمل در بیان مدت حمل انسان در بیان امراض و اعراض دوران جنین در بیان ولادت جنین عقروده باردار شدن زن استقرار حمل ثانی بالاسه حمل اول علامات قرب وضع در بیان وضع حمل و ولادت تعبیر ولادت بیان اقسام ولادت غیر طبیعی در بیان اعراض بعد ولادت نفسا و عروضا کیفیت آمدن دم نفاس درم که بعد ولادت در جنین پدید آید همی که بعد ولادت زن زاننده را از دم جنین در بیان سقوط حمل و تدبیر آن</p>

اسماء امراض بلنت انگریزی بخا انگریزی	اسماء امراض انگریزی بخا فارسی	اسماء امراض بلنت عربی و فارسی
<i>Diseases of Blood</i>	دیریاں امراض دمویہ و مراد از ان امراض عامہ اند	
<i>Congestion</i>	کان حبیب شق	اجتماع خون
<i>Passive congestion</i>	پاسیف کان حبیب شق	دوران خون بطبی
<i>Active congestion</i>	اکتیف کان حبیب شق	دوران خون شریح
<i>Inflammation</i>	انفل میشن	ورم عا
<i>Chronic Inflammation</i>	کراونیک انفل میشن	ورم مزمن
<i>Carbuncle</i>	کاربونکل و ان فرائس	ورم خشی خانی دار کہ باعث موع غشائے کمر شود
<i>Stranclar Bile</i>	قرن گلش و بایل	وانہ اسے کو چک
<i>Pyæmia + Pyæmic Fever</i>	پایمیآ و پاسیف ایکن فیور	رسیدن و آمیختن مدہ با خون
<i>Hyperæmia</i>	ہائی پیریمیآ	امتلا سے دموی
<i>æmia</i>	ایمیآ	قلت خون
<i>Leucocythæmia</i>	لوکو کت ایمیآ	زیادہ شدن جرم خرد سفید رنگ خون
<i>Purpura</i>	پای آریمیآ	زیادہ شدن مہن در خون
<i>Normatocyæ</i>	نورما تودوآ	دیدان الدم و گرم خوبی
<i>Hæmorrhage</i>	ہیمورج	جاری شدن خون از حروق نزول الدم
<i>Thrombosis, Embolism</i>	ٹرومبوزس و امبولزم	منجر شدن خون در جاری خون و قلب
<i>Fatty Degeneration</i>	فاتی ڈی جنریشن	مبتدل شدن اجزای عضوہ لحم
<i>Calcareous degeneration</i>	کال کیرنس ڈی جنریشن	مبتدل شدن عضوہ اجزای بسو ایک
<i>Amyloid degeneration</i>	امیلوئیدی جنریشن	ریندن جرم سفید مشابہ بنتا سہ در عضوہ
<i>Scurvy</i>	اسکوری	کمور خون ہر آہ آن ورم شدہ و جراثیم کثیران
<i>Arteritis</i>	آرٹیرائٹس	ورم شریان
<i>Aneurism</i>	اینورزم	شریان در جاسے عام وسیع گردد
<i>Phlebitis</i>	فلیبٹائٹس	ورم ورید
<i>Dacryocystitis</i>	ڈراکرائٹس	عرق برسنے
<i>Emaciation, Debility</i>	ایمپوشن	ہزال و لاغری

اسم امراض باغبنت انگریزی بخط انگریزی	اسم امراض باغبنت انگریزی بخط فارسی	اسم امراض معرب و فارسی
<i>Obesity</i>		سمن مفرط
<i>Roseola</i>		توان کثیر در جاسه زیر جلد مجتمع گردد
<i>Erythema</i>	رغوزی اولی	پیدایشن سرخی بر مباحض مختلفه
<i>Urticaria</i>	امیری سیما	رشرخی
<i>Eczyma Simplex</i>	آرتیکان آرینا	در بیان امراض جنس ثانی در جلد نفاط و آبله است و از او سیکنی گویند
<i>Eczyma Rubrum</i>	ایکس سیماسینکس	آبله خفیف الاعراض
<i>Eczyma Mammay</i>	ایکس سیماسینکس	آبله که با سرخی زائد باشد
<i>Scabies</i>	ایکس سیماسینکس	آبله که پستان زنان می افتد
<i>Scabies</i>	سپریس	بگزه و آبله که پروزات عصب نخاعی پیدا شود
<i>Pomphigus</i>	اسکی بی ایش	جرب و خسارش
<i>Sodomena</i>	پومفیکس	آبله که بر صورت حباب پیدا میشود
	سودا مننا	آبله که از کثرت عرق بر جلد پیدا میشود
		در بیان افراد امراض جنس سوم جلد که آبله پریم است و آن را
<i>Impetigo</i>	پس چوسه گویند	پس چوسه گویند
<i>Ecthyma</i>	ایکتیما گو	آبله که بسرعت از جلد پر از پریم بر آید
<i>Achro</i>	اکتیمو اکتیما	بشده کلان که بقدر رشت آنی به پارانی بود
	اکتیمی و آکتی	پشده که از ورم حار غده مولد هم سر بلند پیدا میشود و پر سر آن پریم بود
<i>Proopia</i>	پروپیا	ورم جلد که در جاهای مستعد پیدا میشود
		و از آن جلد چیک آلوده دیده شود
		در بیان امراض جنس چهارم که ورم حله جلد است که با صلابت بود و در
		آب و ورم نباشد و آنرا پتونی گویند و آن دو قسم است اول بنور صغار
		که آنرا آلابی کن گویند